

Клімат майбутнього без загрози для життя!

Українська кліматична мережа: www.ucn.org.ua
тел: (096) 27-14-773 тел./факс: (044) 238-62-59
01032, м.Київ, а/с 306

Пропозиції Української кліматичної мережі до Плану заходів з реалізації Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, Енергоефективність, Конкурентоспроможність» на першому етапі «Реформування енергетичного сектору» (до 2020 року).

Пропозиції включають коментарі загального характеру а також порівняльну таблицю з коментарями та правками безпосередньо по тексту Плану.

Пропозиції загального характеру:

- Заходи № 37, 38, 39, якими передбачено **будівництво ХАЕС 3,4** мають врахувати рекомендації постанови колегії №7 Державної інспекції ядерного регулювання України від 13.03.12р¹. Врахувати у заходах Плану, зокрема, такі висновки Постанови вищезгаданої колегії:
 - Вплив екстремальних зовнішніх подій природного та техногенного походження (*терористичної атаки – УКМ*), а також їх комбінацій;
 - Спроможність забезпечення безпеки у разі повної втрати зовнішнього енергопостачання та втрати кінцевого поглинача тепла, а також комбінації цих подій;
 - Заходи з управління важкими аваріями.Окрім цього, рішення про розміщення, проектування і будівництво енергоблоків №3 та №4, має враховувати ймовірність того, що використання існуючих будівельних конструкцій виявиться неможливим.
- Інфраструктурні проекти Плану заходів, що підпадають під перший чи другий переліки Закону України “Про оцінку впливу на довкілля”², перед прийняттям рішень про їх погодження мають проходити процедуру оцінки їх впливу на довкілля згідно закону. Заходи щодо проведення ОВД таких проектів мають бути включені окремими пунктами для кожного інфраструктурного проекту, передбаченого Планом заходів. Зокрема, мова іде про інфраструктурні проекти, передбачені №37-39, 59, 60, 136, 147, 148 Плану Заходів. Це дозволить врахувати витрати часу, необхідні на проходження ОВД та належне врахування думки громадськості в Україні та за кордоном (в разі передбачення транскордонного впливу) при плануванні проектів.
- Сам проект даного Плану заходів, перед його затвердженням Кабінетом Міністрів України, повинен пройти процедуру стратегічної екологічної оцінки згідно ратифікованого Україною Протоколу про СЕО³. Невиконання цих вимог призведе до порушення Україною своїх міжнародних зобов'язань за Протоколом про СЕО, що може стати підставою для розгляду питання про міжнародну відповідальність держави у Комітеті із впровадження за поданням національних та міжнародних громадських організацій.
- В розділ 10 «Відновлювані джерела енергії» включити заходи з розвитку балансування ВДЕ та вдосконалення прогнозування виробітку, розвитку накопичування енергії виробленої з ВДЕ в період провалів споживання.

Голова Української Кліматичної Мережі

Єременко І. О.

¹ <http://www.snrc.gov.ua/nuclear/uk/publish/article/180008>

² <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>

³ http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_b99

Коментарі УКУ: Порівняльна таблиця

Підкреслене - це внесені нами пропозиції нового тексту в план; Закреслене - це те, що ми пропонуємо прибрати з плану.
Звичайний текст - це частини, скопійовані з проекту плану заходів.

Зміст заходу	Пояснення, обґрунтування	Відповідальні за виконання	Строк	Індикатор виконання	Очікувані результати
1.2 Генерація електроенергії на базі вичопного палива					
1.2.1 Генеруючі потужності ТЕС та ТЕЦ					
29. Розроблення (по мірі необхідності) та подання Кабінетові Міністрів проектів рішень про проведення конкурсів на будівництво генеруючих потужностей та / або виконання заходів з управління попитом	Статті 29 та 62. Закону про ринок електричної енергії	Мінероговугілля, Мінеконом-розвитку Мінфін АМКУ НКРЕКП (за згодою) ДП «НЕК «Укренерго»	2020 рік	відповідні акти схвалено	<p>подовження терміну експлуатації АЕС та ТЕС після здійснення реконструкції (технічного переоснащення), виведення у консервацію та/або заміщення сучасними високоманевровими потужностями додаткових 2-6 ГВт потужностей ТЕС</p> <p>виконання завдання ЕСУ щодо подовження до 2025 року терміну експлуатації 6 ГВт АЕС та 9 ГВт ТЕС</p> <p>Реалізація заходів з управління попитом та енергоефективності,</p>

Додано примітку [1]: Пункт 29 варто винести за межі даного (під)розділу або розділити на частини. Не зрозуміло, чому у підрозділі про ТЕС та ТЕЦ ідеться про проведення конкурсів для продовження терміну експлуатації АЕС, у відповідності до Закону Про ринок електроенергії (?). Якщо іде мова про будівництво нових потужностей, то конкурси мають бути чинними для виробників на базі будь-якого виду енергоресурсів, що будуть найбільш економічно доцільними, з фокусом на розвиток альтернативної енергетики та управління попитом згідно Закону Про ринок електроенергії, як це вказано нижче "Реалізація заходів з управління попитом та...".

Додано примітку [2]: Згідно тексту ЕСУ (п.3.1): "Для забезпечення попиту до 2025 р. достатньо було б подовжити термін експлуатації 6 ГВт АЕС та 9 ГВт ТЕС". Це не стоїть як завдання, тому не може іти мова про "виконання завдання", особливо за відсутності техніко-економічного обґрунтування, що доводить це як найкраще рішення для досягнення головних цілей ЕСУ.

					розвитку розподіленої генерації та генерації з альтернативних джерел енергії
1.2.2. Ядерна енергетика					
<u>Врахувати витрати на поводження з РАВ та ВЯП в тарифі на електроенергію.</u>	<u>Існуючий розмір відрахувань до спеціального фонду державного бюджету на забезпечує накопичення коштів для зняття з експлуатації діючих атомних блоків.</u>	<u>Міненерговугілля ДП «НАЕК «Енергоатом»</u>	<u>2018</u> <u>2019</u>	<u>Опубліковано розрахунки витрат на поводження з РАВ і ВЯП протягом життєвого циклу експлуатації АЕС.</u> <u>Ціна продажу електроенергії ДП НАЕК Енергоатом збільшена на відповідну величину.</u>	<u>Тариф на електроенергію відображає екологічні ризики, пов'язані з атомною енергетикою.</u>
2.2.1 Охорона атмосферного повітря та запобігання зміні клімату					
53. Розроблення та ухвалення нормативно-правових актів, необхідних для запровадження в Україні внутрішньої схеми торгівлі квотами на викиди парникових газів та інших ринкових та неринкових				Прийняття нормативно правових актів щодо запровадження моніторингу, звітності та	Імплементация системи торгівлі квотами на викиди парникових газів, встановлення питомих показників

Додано примітку [3]: З позицією УКМ щодо СТВ можна ознайомитися тут: http://climategroup.org.ua/wp-content/uploads/2007/02/Pozycja_UKM_schodo_STV_Ua.pdf

Ми вважаємо, що немає економічних підстав запроваджувати в Україні СТВ і це не призведе до значно скорочення викидів. Потрібні додаткові дослідження впливу СТВ на економіку.

інструментів скорочення викидів парникових газів відповідно до зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію Україна-ЄС та згідно з Планом заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням КМУ від 6 грудня 2017 р. № 878-р				верифікації викидів ПГ, розподілу квот на викиди ПГ, отримання дозволів на викиди ПГ, а також закону про внутрішню схему торгівлі викидами ПГ	для найбільших джерел викидів та запровадження інших ринкових та неринкових інструментів скорочення викидів парникових газів
<u>Виконання аналізу доцільності застосування в Україні різних ринкових та неринкових інструментів скорочення викидів парникових газів, зокрема Системи торгівлі викидами, підвищення податку на викиди тощо.</u>	<u>Система торгівлі викидами це складний і вартісний інструмент, застосування якого має бути обгрунтоване економічно.</u>	<u>Мінрегіон</u> <u>Мінфін</u> <u>Мінекономрозвитк</u> <u>у</u> <u>Мінприроди</u> <u>Мінприроди</u>		<u>Аналіз виконаний і результати аналізу опубліковані. Зокрема оцінено економічні наслідки (зміна ВВП) та потенціал скорочення викидів (тон CO2 викиду яких вдалося уникнути).</u>	<u>Здійснено економічне обгрунтування запровадження тих чи інших інструментів скорочення викидів парникових газів</u>
54. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів проекту акту про затвердження плану заходів на 2018 рік (та згодом на наступні роки) щодо впровадження Національного плану скорочення викидів від великих спалювальних установок, із оцінкою потрібних обсягів фінансових ресурсів та пропозицій	виконання міжнародних зобов'язань України перед Енергетичним Співтовариством , закріпленим у рамках Угоди	Міненерговугілля, Мінприроди	Січень 2018 року, у подальшому щорічно , у IV кварталі	проект акту схвалено	Короткострокове планування реалізації інвестиційних проектів у рамках Національного плану скорочення викидів від великих спалювальних установок

щодо джерел та механізмів фінансування <u>а також на основі економічного аналізу запропонованих заходів</u>	про асоціацію між Україною та ЄС				
2.2 Реалізація стратегічних цілей у сфері охорони довкілля					
<u>Запровадження заходів обмеження впливу енергетики на довкілля, в тому числі через оцінки впливу на довкілля</u>	<u>Передбачено Енергостратегією 2035.</u>		2018 2020	<u>Розроблено проекти актів КМУ розроблені з метою обмеження впливу енергетики на довкілля</u> <u>Прийнято вищезгадані проекти актів</u>	<u>Енергетика наносить мінімальну шкоду довкіллю, і відшкодування цієї шкоди враховано у витратах виробників енергії.</u>
<u>Розробити проект акту КМУ щодо імплементації в Україні добровільної системи екологічного менеджменту та аудиту (EMAS)</u>	<u>Передбачено Енергостратегією 2035.</u>		2018	<u>Розроблено проект акту.</u>	<u>Створено предмет для публічного обговорення EMAS</u>
4 Енергоефективність					
75. <u>Запровадження механізмів стабільного фінансування заходів з енергоефективності у житловому фонді</u>		Мінрегіон Держенерго-ефективності Мінфін Мінекономрозвитк у	2018-2020 роки	<u>Удосконалення механізмів реалізації та розширення сфери застосування державних програм та механізмів впровадження енергоефективних заходів населенням</u>	<u>Мобілізація додаткових фінансових ресурсів для забезпечення попиту на ресурси для фінансування проектів із впровадження енергоефективних заходів</u>

Додано примітку [4]: Рішення про вибір одних або інших інструментів скорочення викидів мають враховувати економічні чинники.

				Державної програми «теплих кредитів»	
<u>Забезпечення роботи Фонду енергоефективності та моніторингу його ефективності.</u>	<u>Закон України “Про фонд енергоефективності”</u>		<u>2018-2020</u>	<u>Кількість наданих позик досягнута і верифікована економія енергії завдяки наданим позикам.</u>	<u>Створено додатковий фінансовий інструмент для підтримки енергоефективності в житловому секторі</u>
<u>Стимулювання енергозбереження через впровадження системи навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів, відповідальних за енергозбереження, які працюють в органах місцевого самоврядування.</u>	<u>Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2017 року «Про затвердження плану заходів із впровадження систем енергетичного менеджменту в бюджетних установах</u>		<u>2018</u>	<u>Внесення змін до законодавства щодо навчання енергоменеджерів для ОМС.</u>	<u>Підвищено спроможність ОМС планувати та впроваджувати проект з енергоефективності і енергозбереження.</u>
			<u>2020</u>	<u>Кількість фахівців, які пройшли навчання та підвищили кваліфікацію</u>	
5 Теплопостачання					
<u>Розроблення та подання Кабінетові Міністрів проекту акту про внесення змін до Порядку фінансування видатків місцевих бюджетів на здійснення заходів з виконання державних програм соціального захисту населення за рахунок</u>		<u>Мінфін Мінсоцполітики Мінрегіон Держенергоефективності Мінекономрозвитку</u>	<u>2018 рік</u>		<u>Завершення процесу запровадження програми адресної монетизації пільг і субсидій вразливих верств населення за отримані житлово-</u>

Додано примітку [5]: З 2018 року діятимуть як теплі кредити, так і Фонд енергоефективності і питання стабільного фінансування стосуватиметься обох механізмів. Загалом, у країнах ЄС паралельно можуть діяти навіть 5 різних програм енергоефективності, тому тут не варто обмежувати лише теплими кредитами.

Додано примітку [6]: Фонд є центральним елементом політики фінансової підтримки енергоефективності для населення тому його варто згадати окремим пунктом.

Додано примітку [7]: Кадровий потенціал органів місцевого самоврядування в сфері енергоефективності, наразі, не дозволяє ефективно втілювати завдання НЕС2035. Тому навчання професіоналів в галузі енергоефективності, що працюватимуть в ОМС має бути одним з перших завдань.

<u>субвенцій з державного бюджету⁴ щодо стимулювання використання монетизованих субсидій на заходи з енергоефективності в житловому секторі.</u>		<u>Міненерговугілля НКРЕКП (за згодою)</u>			<u>комунальні послуги, спожиту електричну енергію та природний газ</u>
8 Вугільний сектор					
122. Оптимізація структури державних підприємств вугільної промисловості з <u>урахуванням соціальних та екологічних аспектів</u>	Завдання НЕС - забезпечення реорганізації вугледобувних та інших державних підприємств вугільної галузі та підпорядкування їх єдиній юридичній особі	Міненерговугілля	2018 рік	Завершення реорганізації державних вугільних підприємств шляхом приєднання до ДП «Національна вугільна компанія»	Покращення управління підприємствами вугільного сектору, підвищення прозорості системи управління, <u>покращення соціальної та екологічної ситуації в вуглевидобувних регіонах</u>
125. Визначення переліків перспективних та неперспективних шахт, що підлягають ліквідації, <u>за результатами проведення повного аудиту та матеріально-технічної інвентаризації шахт</u>		Міненерговугілля, <u>Державна аудиторська служба України</u> відповідні облдерж-адміністрації, галузеві профспілки	<u>4</u> <u>півріччя</u> <u>2018 рік</u> <u>року</u>	<u>Підготовка аудиторського звіту з повною інформацією про матеріально-технічний стан шахт, обговорення висновків з представниками профспілок та обласних адміністрацій.</u> <u>Визначення за</u>	<u>Початок поступового, керованого і соціально відповідального згорання підприємств вугільної галузі, інтеграція задач управління галуззю з вирішенням екологічних проблем вуглевидобувних регіонів.</u> <u>Передача на ліквідацію</u>

⁴ <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/951-2017-%D0%BF>

				<u>підсумками обговорення переліку шахт, що підлягають ліквідації та розробка програми закриття або реконверсії цих підприємств з врахуванням та попередженням соціальних та екологічних ризиків. Прийняття відповідної постанови КМУ Постанова Кабінету Міністрів України про затвердження переліку вугледобувних підприємств, що підлягають ліквідації</u>	<u>збиткових безперспективних шахт. Концентрація ресурсів для розвитку перспективних шахт.</u>
127. Забезпечення підготовки державних шахт до приватизації		Міненерговугілля, Фонд державного майна України	2020 рік	Передача Фонду державного майна пакетів документів для подальшої приватизації державних шахт	Скорочення державної підтримки вугледобувних підприємств, <u>перехід на ринкові умови функціонування, залучення інвестицій у вуглевидобуток</u>
131. Реалізація проектів ліквідації <u>або реконверсії</u> збиткових державних шахт із забезпеченням виконання заходів зі <u>зниження з попередження негативних</u> соціальних та екологічних наслідків ліквідації вугільних шахт		Міненерговугілля, Мінфін	2020 рік	Зменшення кількості збиткових вугледобувних підприємств, <u>створення індустріальних парків на базі інфраструктури колишніх шахт</u>	Ліквідація збиткових безперспективних шахт, скорочення державної підтримки вугледобувних підприємств, <u>забезпечення умов для подальшого</u>

					<u>соціально-економічного розвитку задіяних регіонів</u>
136. Визначення механізмів фінансування добудови Шахти №10 Нововолинська з метою забезпечення завершення будівництва у 2019 році	Захід спрямований на забезпечення розвитку власного видобутку вугілля	Міненерговугілля Мінеконом-розвитку Мінфін	4 квартал 2018 рік	Прийнято акт Кабінету Міністрів України	Введення в експлуатацію шахти дозволить збільшити обсяг вітчизняного видобутку, дозволить створити нові робочі місця.
10 Відновлювані джерела енергії					
<u>Розроблення та подання Кабінетові Міністрів проекту Закону “Про енергетичні кооперативи”</u>	<u>відповідно до цілей ЕСУ (п.2.3), Закону про ринок електричної енергії</u>	<u>Мінрегіон Держенергоефективності Міненерговугілля НКРЕКП (за згодою)</u>	<u>2018 рік</u>	<u>Проект Закону схвалено Кабінетом Міністрів України та передано на розгляд Верховної Ради</u>	<u>Розвиток місцевих енергетичних ініціатив, малого та середнього підприємництва в енергетичній сфері та енергетичних кооперативів, генерації та постачання електричної і теплової енергії з урахуванням регіональних особливостей, розвитку розподіленої генерації (згідно Закону України “Про ринок електричної енергії”)</u>
<u>10.1 Вітрова й сонячна енергетика, енергетика біомаси</u>					

Додано примітку [8]: Усі пункти підрозділу 10.1 стосуються виключно енергетики біомаси, хоча підрозділ називається "Вітрова й сонячна енергетика, енергетика біомаси". Необхідно включити заходи, що стосуються розвитку вітрової та сонячної енергетики, або перейменувати підрозділ.